Euzkotar umien aldez

"¿Gogoratzen al dituzute zuen aurtzaroko egunak?

¿Gogoratzen al dituzute, gogoa naigabietatik azke, biotza esturarik gabe, zuen burua amaren magalean atsedendun oi zenduten orduak?"

Severo Catalina.

Nor bere izkuntzak bakaŕ-bakaŕik ditu, norbere abendaren oldozkunak azaltzeko beaŕ diran itzak. Augaitik, noŕ bere izkuntza galdu duan eŕiak bere gogua elbaŕituta dauka, zatirik onena eta aundiena igitu ezin dualako.

Geyago oraindik. Ama eliak, au da, geure amaren altzuan, bere bulaŕa artuaz batera ikasitko izkuntzk bakaŕ-bakaŕik ditu gure gogua esnatu erasoteko, gure gogoaren ari guztiari daŕ-daŕ eragiteko beaŕ diran eresi mueta danak.

Entzan ditugu antzokietan edeŕki abestutez zuten abots zoli, edeŕ bikañak; entzun ditugu eleizetan eta batzaŕetan edeŕki mintzatzen ziran izlari aundienak, baña ludiko abotzik edeŕenak eta samuŕenak ez digu iñoiz gure amatxoren abotzak bezela gure gogorik igitu, gure baŕurik bigundu.

¿Zergaitik gertatzen zaigu au?

Geure amaren abotsak bakaŕ-bakaŕik dualako gure gogoaren ate guztiak irekitzeko gai dan giltza bakaŕa. Au onela da ta ludija ludija dan aŕte onela izango da, guk egindakoa ez dalako, aungoikoa'ren neuŕi gabeko jakinduriak egiña baizik.

卐 卐 卐

Auxegaitik ba, ume bati bere ama-elia ez dau izkuntza batian zer-edo-zer Azaltzen ba'diogu, ume oŕeri, iñoren gogai edo ideak bereganatzeko duan lankai edo instrumentorik onena kentzen diogu.

Eta berdin ume oŕeri, bere oldozkun eta gogaŕak bere ama-elia ez dau beste izkuntza baten bitaŕtez azaltzeko agintzen ba-diogu auŕiez kendu diogu lan ori egiteko duan laukairik egokiena eta era txaŕ eta neketsuan lana egitera beaŕtzen degu.

Lan bakoitzak du bere laukaya; au danok dakigu.

Esaterako: josten egiteko jostuaŕatza beaŕ da, ta idazteko idazkoŕtza.

Baña josten egiteko jostuoŕatza beaŕ dan aŕen jostuoŕatz multa danakin nik ezin neike josi.

Nik neuk, josten egiteko, jostuoŕatz me, luzetxo bat beaŕ det.

Eta jostuoŕatz sendo, labuŕ, lodi iru ertzeko bat emango ba'lidateke, saku josteko edo abarketa josteko jost-oŕatz bat emango ba'lidakete, nik ezin josterik egingo nuke ezin erabili izango neuke ta.

Berdin abarketagile bati nere jostoŕatz me luzetxoa emango ba'lioteke. Ezin lanik egingo leuke jostoŕatzik ezin erabiliko leukelako.

Gogoak bere oldozkun eta gogayak adierazteko lankaya elia edo izkuntza du.

Baña abenda bakoitzaren gogoak ezberdiñak dituzte euren gogayak adierazteko, au da, abenda bakoitzak du bere ele edo laukaya, eta berarekin onduen lana egiten du ta iñoiz ez iñoiz beste abenda baten eliaren bitaŕtez ez ditu beriakin bezela bere gogayak aditzen emango, iñoren elia, iñoren laukaya beria bezela ezin erabili izango dualako.

Auxe berau, berdin-berdin, gertatzen zayote gure umiari ere, euzkaldun umiari ere: eŕderarik ezin erabili dute.

¿Zeŕ erantzungo ete liguke margolari batek, burni-arizko txizpoyaz kuadro bat margotzeko aginduko ba'ginio?

"Nik ezin det iñola ere txispoi onegaz, argiaren eta margoaren edeŕtasunik adierazi ezin erabili det eta."

Euzkeldun umiak ere auxe berau esan nai digute eŕderaz itz egiteko agintzen diogunean: "Nik ezin det, ezin erabili det eta".

AŔITOKIETA.

ERRIJETATIK

SORALUZE

Iragaŕita egon aŕen aldeŕdikide geyagi barik astelen gabean ospatu zan batzaŕa. Batzaŕ ori zan Alderdi Jeltzalearen Gipuzkoa'rako eralguntza asmoa ikasteko eta bide batez Zumaŕaga'n igandean ospatu beaŕ dan batzaŕ nagusirako alduna eta ordezkoa aukeratzeko.

Bi onek autaŕkiz autetsi ziran, izanik Laskurain'daŕ Timota eta Alberdi'taŕ Seberen Baña eralguntza asmoa etzan bateŕe aztaŕtu, baña sei amaŕ aldeŕdikide taŕtian batzoŕde bat osotuta erabaki zan ikastea datoŕen larunbaterako.

Beraz egun oŕtan, 15'gn., baŕiro be batzaŕ nagusia egiteko ipiñita da eguna. Eta batzaŕera etoŕi litekezenak etoŕteke gelditzea eztala baje goragaŕia esan daigun.

卐 卐 卐

Igandean, ainbat denporan zain egon ondoren, irurogeta amaŕ bat giza-emakume abeŕtzaleak Sukaŕieta'ra, Sabin zanan ilobia ikeŕtuaz itsas ertzetik ziaŕ ibitaldi aundi bat egiteko dira. Irtera goizeko saspiretan izango dala aitzen emon dau batzoŕdeak, beraz irtera eta etoŕerako orduak ardura aundiz aŕtu beaŕeko gauzak dira. Egunon bat izan dezatela.

卐 卐 卐

Len tokirik ezagatik eta orain beste zerbaitegatik ez gaitezela gelditu gero patxaran. Udako ordu beroak bere igaro dira-ta... Zuekin, antzeŕlari biotz-biotzeko gaste bulartsuokin ari gera. Ekin sasoiz eta zerbait nekez utzi aŕen be lanari ez ikaratu Aurten badakigu entzute aundiko lanak gertatzeko asmoak dabiltzela, baña asmoak egikeran biuŕtu beaŕ, da ortarako ekitzea baño gauza bikañagorik ezer be ez. Beraz aurten? Amabots-amasei antzeŕki jai bai?

DRIS-DRAS.

LAZKANO

EUZKEL-IXENA.— "Iztueta" baseŕiko Garin'daŕ Miren eta Intzaurti'taŕ Joseba Mirena senaŕ-emazteak izan duten mendigoizale" koxkoŕari Andeŕ Iñaki euzkel -ixen begikoa ezaŕi diote ugatzatzean. Zorionak! guraso zintzoak.

GOTZON BAT ZERURA. — Aguado 'taŕ Eŕikaŕta, emezoŕtzi ilabeteko gotzontxoa aŕto alekin jolasen zebilela, oetako bat izentzi ta zimuŕean geratu ta oŕdu gutxi baŕu zeruratu zan.

Aguado'taŕ Toma eta Ayeŕdi'taŕ Sorne bere guraso atsekabeai laguntzen diet atsekabean geŕtakizun negaŕgaŕi onetzaz. Goyan bego.

DABILTZANAK.—Gure aŕtean aŕkitzen da, Mendia'taŕ Jon, Bilbao'taŕ abeŕtzale zaŕa. ¡Ongi etoŕia!

UŔTE UŔENA.—Igandean eman zutin Eleiz nagusian, Sasianbaŕena'taŕ Sebastian'en uŕte uŕenako jaupa. (G. B.).

BEŔMEO'KO AŔANTZALIEN ALDEZ.—Igandean eman zuten Deun Puŕdentzi txadonean, Albizu'taŕ Eŕaimundu'k, Bermeo'ko aŕantzalen alde ateratako jaupa ixila (goyan bego). ¡Zorionak! Eŕaimunda adizkidea oŕela erakusten dek abeŕtzaletasuna, ez izketan baño...!

ENTZUN DOGU. — Beŕiro aŕentzak egin ondoren. Goikuak entzun digu, euri edeŕa emanaz. ¡Eskeŕak Jauna!

"Ibon" zuk ziozun, nere idazkia irakuŕtzen ziñozun bitaŕtean euri zapaŕada aizula oŕ, bai emen ere aŕayoa, ondoengo egunetan ere aditu ditugu trumoi soñu -edeŕak.

"LAS BELLEZAS DE ARALAR".— Abeŕtzale guzik beaŕ luken Jemein'daŕ Koperin'en pitxi ikuskaŕiau eskuratu degu, bai aŕetaz irakuŕi ere.

Eleŕti (liburu) au txikia izan aŕen, edeŕtasunez aundia da. ¿Nere idazkoŕtz edo luma braketx onek nolaz aŕgitaratu edeŕtasunori? "Lauaxeta,,'rena beaŕ... (?)

Eleŕti oŕen egileak erakusten digu bere maitasuna Aralaŕ'ko mendirengana, batez be Mikel Deunarengana. Soŕgin eta gentil kontu labuŕak ba ditu. Aŕgazki (retrato) edeŕak ere bai. Beraz irakuŕle abeŕtzalea bazera erosi beaŕ dezu pitxian.

¡Zorionak! Jemein'daŕ Keperin pitxi zoragaŕiu abeŕtzaleai eskiñi diozulako ta jaŕai, Euzkadi'ren onurako diran lan oyetan. ¡Zorionak! beŕiro be.

OLEŔKARI BEŔIAK.—Uste gabeko tunpadak jotzen asi dira Lazkano'n, bi oleŕkari asi zaigu, bata "El Dia,,'n ta bestea "Aŕgia,,'n, ta EUZKADI'n...? bañan oek itun xamaŕ atera dira, ia ba pixka bat alaitu "Etari" ta "Zugutzondo".

Txoriak neguan lez
sasipean kantari.
Atera zaizkigu,
"Zugatzondo" ta "Etari".

"KUKU,,'RI.—Poztu nituan, i osatuta len bezela "Aŕgia,,'n ire idazlan edeŕak irakuŕtzean ezeukan eskeŕak eman beaŕik neri. Beŕiro ere ire agindua egiteko prest neak, jaŕai zintzo. Aguŕ.

IRAMENDI.

ZEANURI

Batzoki eta Emakume Abeŕtzale-Batza 'ren Askundia 1933'gaŕenako irala 17'gaŕenan.

Egitaraba

Auŕegunian: Gabeko 9'tan Batzoki'ko Aretuan Itzaldija (Lauaxeta). Antzeŕkija, Eŕiko antzezlarijak. Bakaŕizketa, Egaña 'taŕ Jokin (Gernika'ko Txara-Txara'koa).

Abestijak Eŕiko Abespatza. Izneuŕti-bak, Puxana eta Artetxe (Zeanuritaŕak).

17'an.—Goxeko 6 ta erdijetan.—Txistulari Txikijak, Goxerestija.

7'etan.—Jaupa ta aunaŕtze orokoŕa, eŕi onetan ildako abeŕtzalien aldez.

9 ta erdijetan.—Beste eŕijetako ikuŕiña 'ri aguŕa.

10'etan.—Batzoki eta E. A. B.'k asmauriko jaupa nagusija. Txonitza eŕitaŕ izlari batek egingo dau.

11 ta erdijetan.—Batzoki eta E. A.-B. 'ren ikuŕin eta aretuaren onespena.

12'etan.—Ezpatadantza, Gorulari ta pospoliñak, oneik lenengo aldiz.

Aŕatsaldeko 1'etan.—Oturuntza.

3 ta laurenetan.—Deun Mikel ereseŕkija, eŕijak abestuta Deun Ixidor Txadonan.

3 ta erdijetan.—Itzaldi abeŕkoyak, izlarijak:

Linazasoro'taŕ Karla "Altzeta".
Untzueta'taŕ Sorne.
Zabala'taŕ Josu.
Agiŕe'taŕ Joseba Andoni, Españan daukagun aldun argia.

Aurkespena: Enbeita'taŕ Kepa ospetsubak Enbeita'taŕ Balendin eta Sabin itz -neuŕlarijak.

5'etan.—Pelota-jokaldia:

Motza eta Juanito, Korta eta Aulestiarte.

Onen ondoren euzko-eŕomerija.

Txistularijak, albokarijak, Pandero jotzaleak.

¡Abeŕtzaliak! Gustijok Zeanuri'ra 17'an.

¿Esniak ata gastayak emoten dau txindi (diru) geyago?

Aspaldion dabiltz gizon jakitunak argituten esne utza salduagaz ala gaztaya salduagaz irabasi leiteken txindi geyago ta au argituteko batzaŕ bat eginda Otxandijo'n il onen 8'an.

Danon auŕian egiteko gastaya, deitu dautsie Otxandijo'ko luŕ-langile askori ikusten etoŕteko ta danen auŕian egin zan gastaya.

Auzo bateko bederatzi gizonek ekaŕi zituezan bederatzi azunbre esne ta danok ikusi eben zelan egiten dan gastaya ta zenbat bederatzi azunbregaz.

Obago izango da lenago esan zelan egiten dan gastaya.

Onek bederatzi gizonok ekaŕi zituezan esniak bota ziran ontzi batera zapi edo trapu baten ganetik ta gero ondo nastauta ikusi zan zenbat gaŕaztasun eukien. Onek emon eben 28 gradu au da gaŕaztasun aundia; (beyak lanetan ibili ziralako). Esniak euki eben koipetan euneko iru (graduak). Zenbat eta koipe geyago gastai obiago izango da. Esne onen berotasuna (temperaturia) zan ogeta amabi grado. Au da, esnia eŕapatik arin ekaŕi zalako ta otzitu orduko asi giñan gastai egiten, gastaya egiteko esnia bero egon beaŕ dau ba.

Gastaya kolore politago izateko bota yakon belegi kolorea tantaka batzuk botila baten egoan kolorea.

Gastai ona ta bardin uŕten dayen beti, jakin beaŕ da, zenbat gatzagi (kuajua(bota beaŕ dan. Gastai biguna egin gura badogu azunbreko lau tanta ta gastai gogoŕa egin gura badogu zortzi tantakadak.

Gatzagia bota ta gero geldirik itxi beaŕ yako orduerdian; ordu erdi igarota ganeko ur loya kendu ta, zatitu beaŕ da. Batzuk zatituten dabe esne gogortu ori palu bategaz, baña oŕelan egiten bada, ez da urtengo esne ona, bada paluak ez dau ebagiten esne ori ezpabere apuŕtu ta beren ostian daruan gatzagi apuŕ bat orixegaitik ezin izan bardin gastai gustiak. Au ondo egiteko tramankulu bat dago ta beronegaz ondo zatituta gero berotu beaŕ da. Baña esan beaŕian gagoz zelan berotu. Esnia dagoan ontzia saŕtu beste ontzi aundi baten lenago uregaz erdiraño beteta, ta gero berotu geyago. Au egiten da esne-ura kentzeko.

Esne-ura kenduta gero batu beaŕ da zapi baten baŕuan; au, zapi au, izango da zulo asko daukana edo oso meia esne-ura ariñago joan daiten ta gero sakatu geruago ta geyago ta eskuakaz ezin danian atara esne-ura geyago, tramankulu bat dago ura geyago atarateko baña izan beaŕ dau astiro-astiro au da, amabi orduan egon beaŕ dau ure berez urteten.

Amabi ordu igarota, saŕtu beaŕ da gastaya gatzaŕtuen. Au zelan egin beaŕ dan askok ez dakie ta origaitik esango dogu ementxe.

Ontzi aundi batera bota ure ta gatza. Ur onetan ipiñi patata garaun bat eta gatza bota orduko, patata ori ondatuko da, baña gatza bota ezkero beaŕ daben beste, orduan patata ori or goyan geratuko da. Orduan igarten yako gatza naikoa bota dala.

Ontzi oŕetan euki beaŕ da gastai ori egun bat osoan eta gero legortu (siketu) 21 egunian eta orduan dago jateko moduan.

Orain agertuko dogu lenengoan esan doguna. Esne utza salduagaz ala gastaya salduagaz irabasi leiteken diru geyago.

Bederatzi azunbreakaz sei libra gasta egin ziran. Gastai onek Bilbao'n ordainduten (pagetan) dabez amar eŕial libria baña saltzeko merkatarieri emon beaŕ yako merkiago, au da, sei eŕial libria ta onetara izan ezkero, sei libran saneuŕia izango da ogetamasei.

Ostera esnia saldu ezkero sei txakuŕan azunbria, bederatzi azunbre izango da ogeta bat eŕial ta iru txiki. Esnia saldu baño gastaya salduaz irabazi geyago dago.

Ta esne-uragaz zer egin leiteke? Emon txalari edo txaŕieri, oso ona da eurentzako-ta.

LAGUN ZAŔ.

Langille-Aldezko Itzaldiak

Gernika'ko Euzko - Langileak eratuta, ilonen 17'an igandean aŕatsaldeko lauretan, Gernika'ko Pelota tokian, itzaldiak ixango dira.

Onaindia'taŕ Alberta (Egizale).

Ariztimuño'taŕ Joseba (Aitzol).

Izango dira izlariak. ¡Joan zaŕeze gusti -gustiok!

ZIRIKA

¡Ai ene bada, geure Teotikotxu aldenduko ei-yaku! Bera dan gixon ona ixan eta aguŕ-egin dausku. Bizkai'ko jauŕletxe edo gobernuban eztira aztuko oŕek jauŕti dauzan galen edo multakaz.

¡Negaŕak uŕteten dausku begi bijetatik! (Iru begijetatik ezin uŕtengo dausku irurik eztaukogulako.) Sevilla oŕek euzkerea be ikasten iñarduban, emen idatzi neban artikulu baten baŕi be jakin eban-eta. Sevilla etoŕi zanian poztu ziran itxas-eŕtzeko ontzijak be. Lana ugari ixango zala diadaŕ egin euskun, baña len baño txaŕtuago gagoz. Banketa emongo dautsogu orain, abeŕtzaletasuna zabalduten alegindu dalako. Gobernadore bat baño oberik eztago abeŕtzaletasuna zabalduteko. Baña samin andija dogun aŕen, lenbailen aldendu dadil ta geure begijak eztagijela bere bixijan ikusi.

卐 卐 卐

¿Eta gobernu baŕijatzaz zer diñozu, ba? Zer esango dot ba esan. Nik eztiñot ezer, baña eŕijetako jauntxubak esango dabe. Oŕeik bai esango dabela zer diran. Orain aŕte zozolistuai eperdija garbitu eziñik itxi dira, emetik auŕera baŕiz, "radical" bigurtuko yakuz.

Oŕ, mendi-eŕtzelako astokilo askotxu "radical" egingo dira. ¿"Radical" ixatia zer dan? Txeŕenaren adizkidiak ixatia be bardin dautse, "Kuestiñua da ze" aginduten daunagaz ondo egotia, beste gauza gustijak alde batera jaurti biaŕ dira.

卐 卐 卐

Aldundi edo diputaziñoko "gestore" galantok zer egingo daben be eztakigu. Gipuzkoa'kuak lotsa apurtxu bat euki dabe. Gobernu baŕija ixentau dabenian euren lekubak ustu dabez baña Bizkai'kuak lengo lekuban dagoz. Laiseka-eta eztira beinguan aldenduko, baña "bide zabaletan" bitxabaletan ibili diran zozolistuak, oŕeik [illegible] ko dira. Eŕi geyenatu zabaldu da- [illegible] "Círculo Radical" eta zozolistoen [illegible] zital egingo yakuz.

卐 卐 卐

"La Liberala" asaŕe dogu. Atzo zaŕai jazoten yakena, oni be jazo yako. Prieto gaz ezkondu zanetik ona ezkon-ibiltaldijan ibili da. "Eztizgo ilargija" edo esan daroe. Baña ezkon-ibiltaldija amaitu yaku, Prieto'k poŕot egin daulako. Aren itzak eta begikunak be goralduten euzan. Prieto'k begi bat zabalduten ba-eban, beriala esaten euskun: ludiko gixon batek eztau zabalduko begirik, Prieto'k baxen edeŕto. Itzaldi bat esaten ebaneko, ostera: izlari oberik ezta sortu amaren sabeltik. Eta oŕelakuak irakuŕtian geure kolkorako iñuagun: ¡Eulala!...

卐 卐 卐

Bilbao'ko endore edo alkate jatoŕa dan Erkoreka'k Artxanda erosi gura leuke. Erkoreka eta trenak bat ixan dira, baña orain asaŕakuntza sortuko yake. "Ŕunicuŕa" eta bultzijak alkaŕ ikusi eziñik dagoz-eta.

Eztogu pentsa gura senbat juan-etoŕi egingo dauzan Erkoreka oŕek, zorijoneko Artxanda dala-ta. Egun bat eztau emen egiten, bateko Madrid era, besteko Barcelona'ra, trenerik trenera dabil.

卐 卐 卐

Nabaŕa'ko "pueŕozaliak" Pradera aukeratu dabe lagidi-zaindirako. Gixonto ori Primo Rivera'ren laguna zan eta al ixan daun toki gustijetan "fueruen" auŕka ibili da.

¿Orain zer esango ete-dauskube nabaŕtaŕak? Guzuŕaz dabilena eztoya uŕun. Ango eta emeko karlataŕak eztautse itzal andirik geure lagi zaŕai. Madrid'en tentepotente bat jaŕi ezkeruan pozik dagoz. Tentepotente jauna ixan dadila Albontsa ta kitu.

卐 卐 卐

"El Pueblo Vasco" eta artzañen txakuŕak antzekuak dira. Txakuŕak zer egiten daun ba-dakixu: otsua datoŕian ausi ta ausi. "El Pueblo Vasco" oŕek be beste oŕen beste egin darua. Euzkadi eta Catalunya'n diran batzaŕak eta itzaldijak, otsua dirala iruditen yakoz eta ausika dabil.

Casanova gixon ospetsuba zanaren omenez ixan diran jayetan, España'ren auŕka entzun diran oyubak atzalduten dauskuz. "Muera Euzkadi" esaten dabenian ixilik egoten da. Izpaŕingi oŕei bardin yako edoze. "Muera Pedro" esan aŕen eztautso ardurarik baña "Muera don Pedro" esan ezkeruan diadaŕ dagi. Bata zein beste antzekuak dira, ba.

Azken-itza: Dantzan egin gura daunari, ezegijozu tanboliñik jo.

L.

Izpar urtenenak

Izparkarijai esan dautsenez, Bizkai'ko jauŕlarija aldenduten yaku. Jaurbidia jausi zaneko gogai onetan barna sartu zan. Geroz beriala idatzi eutsan Martinez Barrios jaunari. Beraz, ba, jaurlari barrijaren zain egon biarko gara. Acción Republicana eta zozolistoen alderdikuak eskatu dabe berton geratu, dadila, baña erradikalak eztabe entzun be gura.

卐 卐 卐

Izpazter'eko basetxia lan Aboitiz-Etxebarria'n auŕkitu dabe umetxu jayoparrija. Batobatek antxe itxija zala irudijan. Beriala onetzaz izpaŕ-egin dautse agintarijai.

卐 卐 卐

Ekatxen ondorengo txarrak ixan dira Lekeitio eta Ondarroa'ko bitxabaletan. Lugiñen gustijak ikeragarrizko kaltiak ixan dabez eta igali geyenak galdu dira Basetxe batzutan kortako aberiak be atera ebezan. Bitxabalk-eta txarto dagozalako gurdibilik be eztabil.

卐 卐 卐

Bizkai'ko aldundi-ixuneko zozolistuak euren leku-ustutzia egin dabe. Atzo arratsalleko batzaŕ orokorran auxe erabagi eben: erradikalaz ezin alkartu dattkezala. Beraz, zozolistoen bost "gestore" orreik aldendu dira. Bestiak be euren jarrai juango diralako otsak entzuten dira.

卐 卐 卐

Euzko-Araudijaren aldez lanak egiten dabilitzanak eratu daben mitiña, ezta mitin makala ixango. Atiarenka asiko gara gustijok. Azaña, Prieto, Pildain eta Orexa jaunak juango yakuz Gernika'ra. ¡Orrelakorik eztogu entzun!...

卐 卐 卐

Gipuzkoa'ko jauŕlarija ixan dan Artola'k be bere leku-ustutia egin dau. Benzo jaunak ordezko ixango ei-da.

卐 卐 卐

Donostia'ko ezkertaŕ gorrijak, oidalako ingijak artuta, txaidez-txaide ibili dira, "Abajo Lerroux" diadaŕka. Eŕtzañak eta juan yakezanian, oyu andijaguaj egin ebezan. Euretariko batzuk atxilotubak ixan dira.

卐 卐 卐

Barcelona'ra eldu dira Companys eta Marcelino Domingo jaunak. Euren jauŕlaltzako betebiarrak egin ostian, Catalunya'ko gixaŕte-arazuetan gogoŕ-egiteko asmoetan dira.

卐 卐 卐

Atzo batu ziran lenengo batzarran, oraingo jauŕbidia antolatuten dabenak. Alcalá Zamora'ren ondoren eldu ziran geyenak. Batzar orretan gauza garrantzitsurik etzan erabagi.

卐 卐 卐

España'ko enbajador barrijak ixentauko dabez. Madariaga jauna, Ginebra'ratu ko da eta orain England'en dagon Pérez de Ayala, Lisboa,ra. Rodrigo Soriano Buenos Aires'era juango da, aurki.

卐 卐 卐

Datorren igandian itzaldi bat egingo ei -dau Prieto jaunak. Zeregin andirik eztauka ta orain itzaldijak egiteko prest dago.

卐 卐 卐

Nuew York'eko gixonik aberatzena ixan dan Fracis Grace jauna erail dau bere otsein batek. Beriala espetxian sartu dabe erailia.

Einstein jaun jakintsubaren buruba dakarrenari ain beste diru emongo dautsela esan daroe. Bere adizkide baten etxian gordeta dabil aspaldijon. Doistarren jaurbidiari erruba emoten dautse.

卐 卐 卐

Gran Chaco'ko gudaketa ezta oindiño amaitu. Bolibiatarrak eta Paraguaytarrak eztabaida gorrijetan dabiltz. Azkenengo gudaketean asko beasko ilta geratu dira.

卐 卐 卐

Argentina'ko lugintzatsein danaren ustez lattrri aretako uztarik geyenak galdu dira legortia dala-ta. Urte onetako galkuntzak ixango di-dira 10.000.000 pisu baño geyagotakuak.

卐 卐 卐

Estoniako ministroa dan Rooper en aur- ka zalaparta andijak dira. Kontrabanduan ei-dabil, bert zoregiñak betetu biarrean. Dantzig uriko ertzañak onetzaz zalatu dabe. Gauza au argi jakin artian espetxeratu dabe ta bere laterritseintza itxi dau.

卐 卐 卐

Bilbao'ko atari batek bidaldu dautso Lerroux'eri oidalako eskutitxa. Bertan diñuanez, gobernubaren aldaketa onen ordez, politika gauzetan zerbait txarrik egin dabenai azketsi biar yake. Lenguak ezeben entzun gura ixan "amnistia" ren itzik be. Orain zeozer lortuko dabelako asmua dau.

JAREI!

Artaldetxuak mendi-maldetan
etzanda ixilik;
eta aŕanuak galuŕak gaintzen
egazka dabiltz.
Azke bai-dua, arat naiz onat,
azke txorija...
baña azkatasuna zeugandik at,
neu-Abeŕija.
Egunen batez, zeu be, ostera,
azkatasunez
antxiña letxe ixango zara.
Itxaron, ziñez!...
Indaŕ okeŕen auŕka gogayak:
egi-irudi;
o antxe dabiltz zure semiak
gauŕ, Euzkadi...

ENDAITZ.

INGI BILDEGIA

Papelería del Oria

MORAIZ'TAR JOSEBA MIRENA

Teléfono, 154. TOLOSA

¡AGUR!

"Bost lore"!! Ez diyoazkit ez, itz auek ustegabeko yarioz... Esaera zaŕa det auŕez-auŕe: "Biotzetik itza". Bai orixe. Biotzetik ler nayean datoŕen itza ezin oargabekoa izan... Aguŕ, bai, "Bost lore". Oraindik orain negaŕ bizian or zegon gure eŕi maite au, bi oleŕkari bikain, sarirituak biak, goiruntz egatu zitzaizkiolako. Eta orain? Negaŕ ura bere begietan legortu baño len, beste naigabe bat datorkio. Au ariñagoa zayo, ordea. "Bost lore'k" egun oetan alaitu du gure izkuntza Uŕetxu'ko oleŕki jayetan. "Bost lore", oleŕki bikaña benetan. Egileak, ezagutzen du edeŕki baño obeto gure izkera, baita gure eŕiaren naya. Bertsolari bikaña bera, bertsolarien etxekoa, oleŕki gayetan ayek baño auŕerago yo duna ba'da ere. "Bost lore,,'ren egilea galdu ote degu betiko? Euzkera. Nik ezagutzen det: alkaŕekin biziak gera. Nik dasaikezut: ez dezula galdu iñolaz ere; uŕutira yo ba'du ere. Oŕen uŕutira zerk daraman galdetzen ba 'didazu, erantzun bikaña ta eŕaxa benetan eman dazaikezut: Zerk? Zure Jainkoaren eta bere Jainkoaren maitasun oŕek darama Txina'ra, len Belgique'runtz eraman zun bezela. Gogoŕ lan egin du, askok uste ez aŕen, Jesus'en Lagundian eta Belgique 'n egon dan garayan.

Bi urte igaro zitun Loyola'ko nobiziaduan eta garai artan ezer egin zuanik ezin esan, berak esan ez ba'zigu. Bi urte oyetan ezer argitaratzerik ez dagolako. Baño egin zun euzkeraz bai, bere oaŕ guziak euzkera edeŕean idatziak daude. Ta geroztik ez zan an txikia izan berea.

"Jesus'en Biotzaren Deya" irakuŕtzen duanak, ezagunak ditu olako izen auek: "Abalegi'ko P." "Tolosa'taŕ E." "Etxebeŕia'taŕ P." "E". Izen oyek guztiak bereak dituzu. Izen gabeko asko ere bai izan dira. Ta beste askoren lanak txukundu eta garbitu ere, egin zigun, gasteei euzkera garbi ta apaiñean idazten erakutsiaz.. Asko zor dizugu, egiz, Etxebeŕia A. oŕi. Jainkoak deitzen dizun bide oŕetatik zururuntz anima asko ematen, yo-ta-ke zabiltzan bitaŕtean, iñoiz zure begiak Euzkadi'ra itxuli ta aguŕ bero bat egin emen zuri begira gelditu geranoi.

Gure otoitzak zurekin dituzu beti. Jainkoaren gogo maite oyek zeruratu!! Ba-dira oraindik gure eŕian Jabier'ko P. deunaren anai bikain asko. Aguŕ berdiña zurekin diyoazte beste bost euzkaldun oŕei ere. Aguŕ, ba!

J. L. ARIN'DAŔ GOTZON.

Los sucesos de Deba

A VER QUIEN RESPONDE

La famosa escritora gallega Concepción Arenal, en una de sus obras, dice lo siguiente: "La verdad es la lanza maravillosa que cura las heridas que causa." Y pensando lo mismo, nosotros también vamos a decir verdades que curarán, o quisiéramos que curasen heridas precisamente no producidas por nuestra actuación.

El Centro Republicano de esta villa tuvo la desfachatez de sacar a la luz pública actitudes que, por egoísmo, debía de, haberse cuidado de guardarlas en lo más recóndito.

No parece que les hayan sentado bien los bochornosos sucesos del martes último con motivo del mitin de U. R. G. en el frontón de Deba. Y lavándose las manos, o, mejor dicho, queriéndose lavar, sale en "La Voz... de quien manda" atacando al digno alcalde del Ayuntamiento debatarra, por haber cedido el frontón para un acto político. Nosotros no le defendemos, porque no necesita defensa alguna, pues la misma opinión pública ha dado su fallo.

Pero sí queremos hacer luz y que las cosas queden en su lugar.

No achaquen los izquierdistas que viven en Deba, como lo hacen en conversaciones particulares a los de Eibar, la culpa de todo lo sucedido, pues el origen de todo ello se halla aquí.

No echen la culpa los elementos que ahora se esconden diciendo: "Nosotros siempre hemos sido monárquicos. Nosotros siempre hemos sido derechistas", a "criminales que no les conocemos", porque ellos han sido los que han hecho ambiente propicio para actos de esa naturaleza.

Ellos son los que siempre ha cuidado la Prensa "izquierdista", aun en tiempos en que, por conveniencias mercantiles, aparecieron como monárquicos.

Ellos son los que, aprovechando la "dictadura de Berenguer", como antes la de Primo de Rivera, escalaban puestos para aprovecharse para fines propios.

Ellos son los que con los beneficios de verbenas, llamadas benéficas, hacían propaganda con fines político-izquierdistas.

Ellos son los que con ocasión de un incidente entre nuestro querido e ilustrísimo prelado con un individuo que dice sostiene (?) una escuela, no excusaron el apoyar las pretensiones de este último en contra de la dignidad del señor obispo con tal de contar con la ayuda electoral de varios padres de los alumnos de dicha escuela.

Ellos son los que, después de negar su "izquierdismo" en un diario de Donostia, días antes de las elecciones municipales, a los dos días de celebradas éstas, dimiten sus cargos en Congregaciones religiosas, para proclamar la República laica, con el fin de seguir en las poltronas municipales.

Ellos son los que lanzaron la idea de fundación de un Centro republicano-socialista, como plataforma para sus intereses caciquiles.

Con esa Prensa por ellos apoyada, en esa escuela por ellos protegida, en ese Centro por ellos fundado y en ese ambiente que ellos sostienen, se ha formado la juventud, afortunadamente muy reducida, que el invierno pasado apedreó la imagen que luce en la fachada de un chalet en sitio solitario, y los que durante los sucesos del martes se entremezclaron y secundaron a los pistoleros eibartarras, arengados por el concejal socialista del Municipio de Deba, Pedro García, concejal triunfante en la candidatura presentada por el Centro Republicano, que ahora se avergüenza de llamarse socialista.

Vean, pues, los pseudo-izquierdistas cuál es mejor educación, la "jesuítica", que respeta los ideales ajenos, o la "cevilizada" de vosotros, los de la democracia a tiros.

¿Por qué no protestáis públicamente como lo hacéis en privado, por el incalificable atropello de vuestros correligionarios contra los de la U. R. G.?

¿Por qué no protestáis contra la actuación de vuestro concejal señor García? Porque no comprendemos que teniendo la culpa el alcalde, señor Markiegi, del acto a celebrar en el frontón, emprendáis a tiros con gentes que no tenían más culpa que el haber asistido al acto.

Ya sabemos que vuestra nota era para fuera del pueblo, porque vuestra opinión dentro de Deba la refleja bien la conversación sostenida por don José María Salegi con un afiliado extraño al País Vasco. Textualmente hela aquí:

—Oye, José Mari, ¿hay dinero en la caja del Centro? (El señor Salegi es directivo del Centro Republicano.)

—¿Para qué?

—Para pagar el automóvil a los socialistas de Eibar.

—¿A esos criminales?

—¡Ah! Pero, ¿así pensáis. Entonces me dais de baja.

—Desde ahora mismo.

(Este diálogo cambiaría mucho de septiembre a diciembre.)

Amigo, ¡hay veraneantes!

Lector: comentarios a tu cuenta.

¿QUIEN SERA?

Colegio de Santiago Apóstol

Primera enseñanza, bachillerato, Comercio oficial y libre, A CARGO DE PROFESORES TITULADOS. Seleccionados por La Instrucción Popular, S. A., de Barcelona. Pídanse prospectos.

Calle de Licenciado de Poza, número 8

Teléfono 15.077.

INTERNOS — MEDIO PENSIONISTAS — EXTERNOS

Este colegio seguirá, dentro de las normas legales vigentes, la orientación católica que ha tenido desde su fundación.

Jesús Ostolaza
BERGARA

FABRICA DE INSIGNIAS DE ESMALTE FINO
AZALIRARRI MIEZKO IKURRIÑEN OLEA

EUZKELDUN TXAPEL OLA

Boinas Elósegui
TOLOSA

TXIKORO (ACHICORIA) BAKE

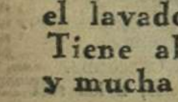

Fábrica de escopetas finas de caza. Eizara'ko suizkilu berezijen olea.

AGIRRE Y BASTIDA
Eibar.—Gipuzkoa

El mejor jabón para el lavado de la ropa. Tiene abundante espuma y mucha duración

"BILORE"

Zoñekoak garbitzeko jaboi-rik onena. Bitxa ugara dauka ta iraupen aundiagoa.